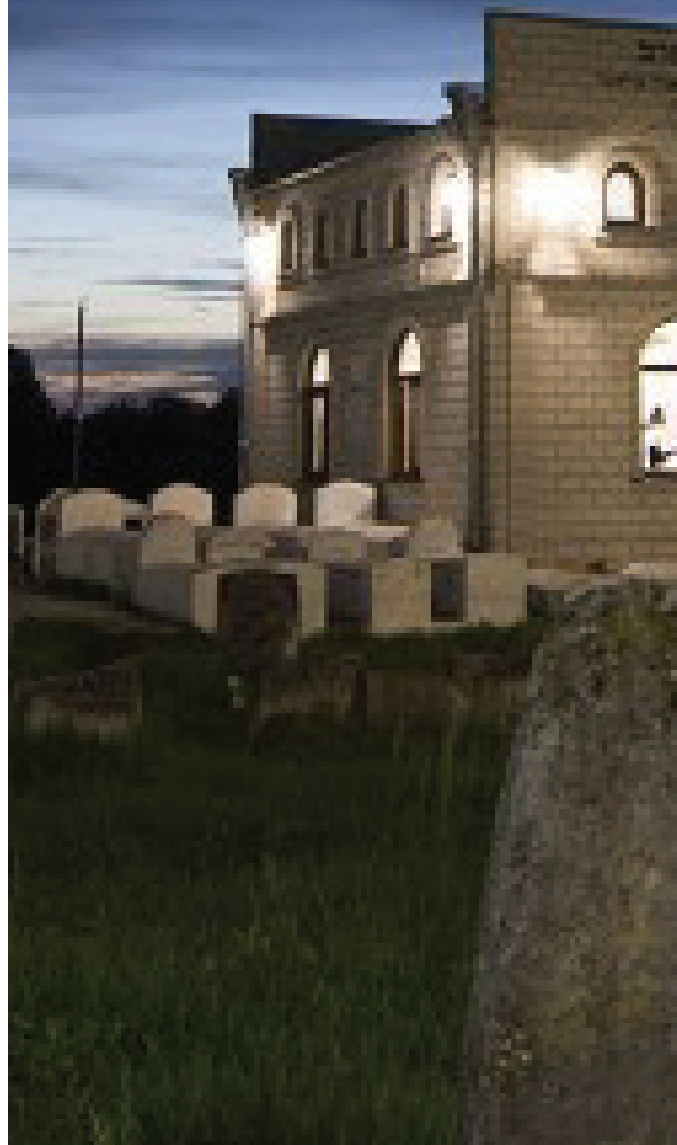

סוד שרפי קודש

א. מלכא

לראשונה עמלים בימים אלו על הוצאת הגדה מתורתו של הבעל שם טוב בנוסח עדות המזרח, התארחנו בשולחן המערכת וליקטנו מעט מעשים ולקחי הוד שנאספו מרחבי התבל הגדול, מאיסטנבול שבטורקיה עד פאתי רוסיה הגדולה

בעת שהיה הבעל שם טוב איסטנבול שבטורקיה, היה מאד בדביקות לבלי סדר בעת שאמר בהתלהבות גדולה כמה פעמים "לעושה נפלאות גדולות לבדו", והמסובין אצל שולחנו לא הבינו הדבר. אך לאחר זמן נודע שהשלטון הטורקי גזר גזירה על היהודים אחרי שאחד מן השרים הלשין עליהם וניתנה לשר הרשות להרוג אותם, אך בלילה נדדה שנתו של השליט מעיניו והתחרט ושלח להרוג את השר, וממילא נתבטלה הגזירה.

זאת הרגיש הבעש"ט בשעת הסדר ופעל בתפלתו שעזר ה' לישראל שנעשה אז ע"י תפלתו נס גדול ליהודים שמה, ולא ידע מזה שום איש, על כן אמר כי ה' לבדו עושה נפלאות. והו' לעושה נפלאות גדולות לבדו.

ומעשה היה באותה עת בשהותו של הבעש"ט איסטנבול היה איש אחד עשיר מופלג והיה לו בן יחיד מופלא, ופתאום נעשה סומא בעיניו וביקשו מהרופאים שירפאו אותו, ואחרי כל התחבולות שעשו לא הועילו כלום ונתייאשו מרפאות. ובהיות הבעל שם טוב בק"ק הנ"ל, אמר להאיש הנ"ל שהוא ירפאנו רפואה שלמה, ומאוד שמח לדבריו והכניסו לביתו בכבוד גדול.

כשראתה אשת הנ"ל ותבזהו בעיניה כי לא לבש בגדים חשובים מפני טלטול הדרך וימים, ותכעס על בעלה ותאמר: למה הבאת אותו אלי, הלא כל הרופאים לא הועילו כלום ומה יועיל זה בשמות? ותדבר על שמות הקדושים. ויחרה אף הבעש"ט על שלא האמינה בכח פעולת שמות הקדושים ויאמר: היכן הוא הילד הסומא? הביאהו אלי וארפאהו שיראה תיכף ומיד כדרך כל האדם.

ויהי באמרו נתפעם רוחה כי הרצה לשקר ירחיק עדותו והוא אומר שבזה הרגע יראה, יכול להיות שיאמת דבריו, ומיד הביאו לו החולה וילחוש באזניו איזה דבר ומיד צוה להביא גמרא לפניו וצוה לו לקרוא וקרא כדרך כל הארץ והיתה שמחה גדולה אצל אנשי הבית, ותיכף מיד העביר הרב ידו על עיניו וחזר כבראשונה והיתה בכיה גדולה בבית, ובקשו אותו בקידה ובהשתחוות ורצו ליתן לו מעות סך עצום. והשיב הרב: אותה המרשעת שלגלגה על שמות הקדושים, אסור לה ליהנות מהם כי מתחלה לא רציתי לעשות לכבודי ח"ו או בשביל מעות, רק בשביל קדוש ה' יתברך, הראתיך בעיניך גודל כח קדושת ה', אבל עתה לא תהנה מהם והלך מאתם.

הצדיק המוכה

הרה"ק ר' יעקב יוסף מפולנאה זיע"א בעל ה"תולדות יעקב יוסף" בצעירותו היה מתנגד גדול לרבו הקדוש הבעל שם טוב. פעם עשה בעל הבית אחד אשר היה מתלמידי הבעש"ט נשואין לבנו, החתן היה תלמיד מובהק של הרה"ק ר' יעקב יוסף, והחתונה התקיימה במז'בו' עירו של הבעש"ט.

אביו של החתן הפציר מאוד ברב שיסע עמם לחתונה ויקח חבל בשמחתו, אבל הרב דחה אותו בשתי ידיו כיון שידע כי הוא מתלמידי הבעש"ט, ואם יסע עמו לחתונה אזי תיכף בבואו למז'בו' יהיה עליו ללכת אל הבעש"ט וזה היה נגד רצונו כי היה מתנגד גדול לבעש"ט, אך מחמת גודל הפצרות אבי החתן ושאר הקרובים בעלי הבתים שלו, התנה עמם שאם לא ילכו לבעש"ט אז מוכן הוא לסוסע עמם לחתונה הם הסכימו לדבריו ונסעו יחד למז'בו'.

כאשר באו למז'בו' הלכו מיד לקבל פני רבם, וכאשר באו אל הבעש"ט אמר להם: רצוני שתהיה החתונה אצלי, והסכימו מיד בשמחה רבה כי עוד לא זכה שום איש לזה.

הרב נשאר בכפר. באין איש אתו היה לבו נוקפו על החלטתו לישב בכפר שאין בו יהודים ולהיבטל מלימודו, הוא החל להתעצב מאוד על מה שאירע ואמר בלבו הכל בהשגחת הבורא ב"ה, וגם נסיעתו לכאן, ונתיישב בדעתו ללכת למז'בו' הסמוכה בכדי לראות את פני הבעש"ט, כי עוד לא הכיר תוארו והיה ברצונו לראות כל הליכותיו ותורות מדותיו באכילה בשתייה ובעבודתו, וגם התנהגותו בלילה, ואולי יראה איזה דבר זר שיוכל על ידי כך להגביר התנגדותו.

כשבא למז'בו' שאל על בית הבעש"ט וראה שם החתונה, עמד תחת החלון לראות התנהגות של הבעש"ט. באמצע הסעודה התחיל הבעש"ט לספר מעשיות ומאוד היה לפלא בעיני כל, ובתוך כך אמר למחותנים: דעו שהרב דקהלתכם הוא צדיק וגאון באמת. פעם בשבת הגדול הכין הרב לדרוש בעיני דיומא, רצה ללמוד הדרשה בביתו, אמנם לא היה לו מקום בביתו כי היתה לו דירה קטנה מאד ובפרט לפני חג הפסח כאשר מעבירין הכל מהבית ומניקים כל החדרים כדי לעשות היו"ט של פסח בהכשר גמור, עלה לעליית חדרו ללמוד שם הדרשה.

ויהי בעת לימודו צמא מאוד למים אך לא רצה לבטל לימודו, פתאום ראה איש אחד רץ עם שני כדים מים על כתפיו, ביקש ממנו לתת לו מים לשתות, אבל השואב מים לא השגיח לדבריו וכאשר שינה ושילש והשואב מים לא שת לבו, קם הרב דקהלתכם והכה אותו על לחייו וגער בו בניזפה, אם אני רב

הרמב"ן והקיסר

היה זה מעשה נורא אשר ספר לנו מנכד בעש"ט הרה"ק ר' ברוך ממעזבזי כי בכל שנה ושנה בא אצלו רב אחד מפורסם מחסידי זקנו בעש"ט. בעת בואו אצלו תמיד כבדו ביתר שאת כראוי וכיאות, ובשעת כי רצה ליסע לדרכו תמיד עשה לכבודו סעודה מיוחדת לכל אנשי העיר לכבוד האורח הגון הלז.

פעם אחת בא אצלו האורח הלז קודם פרוס הפסח, וכבר כבדו הבתים לצורך חג הפסח, ולא היה לו להרה"ק הרב ממעזבזי מקום מוכשר ומרווח לכבדו ולעשות עבורו סעודה נאה והגונה, והיה להרה"ק מהר"ב עבור זה קצת הקפדה על הרב האורח הנ"ל על כי בא אצלו עתה בזה העת אשר כל איש טרוד בטירדת הכשר חג הפסח, והרב ר' ברוך היה קפדן כידוע, ושאלוהו א' מאנשי חסידיו מה זה רבי? השיבו: כן וכן. אמר לו החסיד הלז: ביתי עדיין לא נפנה לכבוד הפסח ויש אצלי מקום מרווח עשות סעודה לאיש יקר הלז, ואתן מקום פנות אל המנחה ומקום הסעודה, ענהו הרבי ר' ברוך: טוב, טוב. עכ"ז קפידת הרבי לא סרה מן הרב האורח הנ"ל. אשר על כן בשעת הסעודה שנה הרבי ר' ברוך את מקום הרב האורח ולא השיבו למעלה ראש, רק השיב אותו מן הצד.

הרב האורח שהיה גם כן אדם גדול, הבין הדבר כי איזה הקפדה יש בכאן, אמר להרבי ר' ברוך אספר לכם מעשה נפלא מרבינו זקנו בעש"ט:

הבעש"ט היה מנהגו בכל שנה ליסע לאיזה מקום קבוע [שם העיר שכחת], והיה המנהג כי הרב דמתא עשה עבורו סעודה גדולה, וכל אנשי העיר לקחו חבל בשמחת סעודת מצוה הלז, והבעש"ט לא לקח שום פדיון ושום קויטל משום איש, רק מקופת הקהל נתנו לו תמיד [עבור ביאתו הלז] סך מאה אדומים, והבעש"ט ביוך את כל איש ואיש כי יהיה לו ישועה בכל ענין אשר יצטרך. וכן היה. כן היה מנהגו בכל שנה ושנה לבא העירה הלז. וכן התנהג שמה תמיד.

ויהי כי הרב דמתא [דשם] שבק חיים לן ולכל ישראל, ציוה בעש"ט כי אותי [את הרב האורח הנוכחין] יקחו שמה לרב ומורה, ואני האף כי הייתי ב"ה בקי בש"ס ופוסקים, עכ"ז שלחן ערוך החמשי לא ידעת, אשר על כן דיני תורה בעיניי מקח וממכר דיני ממונות לא רציתי לקבל עלי בעצמי תווכות הענינים בדיון, ואמרתי אולי יש במקום הלזה איזה למדן מופלג בעיניי מקח וממכר כי יהיה לי לעזור אצל דיני תורה. וכן נמצא וכן היה. ואני השכרתי לדיין, ושלמתי לו מכסי מעות סיפוקו, אבל איש הלז היה מכת הצבועים חלול וחירף אותי, ולקח אצל הדיני תורה כל

ואב"ד דפה צעקתי כמה פעמים ולא רחמת עלי, לזה אני מכה אותך.

כאשר סיים הבעש"ט את דבריו אמר: הרב שלכם לא ידע מזה שהמוכה הוא אחד מל"ו צדיקים, והיה אז ממחר מאד להביא מים לשם מצה של מצוה. לאחר ששמע הרב בעל התולדות את זאת נבהל והשתומם מי סיפר לו את זאת הלא רוח הקודש דיברה בו ותיכף ביקש לגשת לשולחן הטהור של הבעש"ט כי הדברים האלו היו לפלא בעיניו... [סיפר רבי משה חיים קליינמאן]

הקצין ששב עם הרוח

בעיר בראדי חי יהודי עשיר גדול אשר בנעוריו היה קצין בצבא. פעם אחת הלכו חיילים להתאמן וללמוד תכסיסי מלחמה ליד הנהר, גם הקצין היהודי היה ביניהם, באותה שעה התהלך על שפת הנהר יהודי עני, לפתע קפץ עליו אחד מאנשי הצבא ודחפו בכעס לתוך הנהר בכדי להטביעו, כאשר ראה הקצין היהודי את המעשה, עלה על סוסו, נכנס לתוך המים ומשך את האיש העני אל היבשה ובכך הציל אותו מטיביעה.

אותו עני חי עוד כחמש עשרה שנים והיו לו בנים ובני בנים, לאחר שהלך לעולמו המליץ העני הלז טוב על הקצין היהודי בפני בית דין של מעלה ואמר: כל המקיים נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא, והאיש הזה הציל אותי ממות, על כן מן הראוי שיעשה תשובה, כי אחר שהשתחרר אותו קצין מהצבא הצליח במעשי ידי והתעשר מאד, ולימים נעשה לראש הקהל בבראדי והרשיע מאד במעשים רעים רחמנא ליצלן עד שלא הניח עבירה שלא עבר עליה.

משראו בשמים את גודל חטאיו אמרו: מי שיחזיר את האיש הזה למוטב, מובטח לו שלא יראה גיהנם ויבוא על מקומו בשלום עם בעל התשובה. אך לא נמצא מי שיוכל לקבל עליו להחזירו למוטב. שמעה רוח אחת את אשר הכריזו למעלה וקבלה על עצמה את המשימה. רוח זו היתה נעה ונודה במשך זמן רב שכן היתה רוחו

של בעל עבירה גדול ולא היה ביכולתה לבוא אל המנוחה בשל רוב העבירות שעשה האיש בחייו, כדי להחזירו למוטב רצתה הרוח להיכנס לתוך נפש אחת מישראל שיעמוד ויפרסם לכל איש כל העבירות שעבר בחייו, ואז יתבייש האיש ויאלץ לעשות תשובה וגם את רשעותו של העשיר מבראדי תפרסם ועל ידי כך יחזור למוטב.

באה הרוח לבעל שם טוב הקדוש וסיפרה לו שבדעתה לנסוע לבראדי להחזיר את הקצין לשעבר בתשובה. השיב לה הבעש"ט: לא טוב הדבר אשר את רוצה לעשות, מוטב שאסע קודם בעצמי לבראדי ואשלח לקרא לו אלי. יודע אני שלא ירצה לבוא בעצמו אלי, לכן אשלח לראשי הקהילה ולטובי העיר ואבקשם כי יבואו אלי, ואז אדבר עמהם שיאספו את כל הקהל למקום אחד לאסיפה בשבת קודש קודם קריאת התורה ומסתמא יבוא גם האיש העשיר אל האסיפה כי היה פרנס וראש הקהל, ואת הרוח תעמדי בבית החיצון, ואחר שיתועדו כולם יחדיו תתקריב אל הנאספים אך לא תגלי מעשיו הרעים מיד, כי אם תספרי בראשונה את המעשה הטוב שעשה בנעוריו בהיותו איש צבא, ספרי לכולם כיצד הציל עני אחד ממוות, לפיכך זכה שהכריזו למעלה שמי שיחזירו בתשובה מזומנים לו חיי עולם יחד עם אותו האיש, אחרי זה תפרסמי את מעשיך הרעים ותגלי שבסיבה זאת את נעה ונודה זה כמה שנים, ואם יעשה האיש תשובה על מעשיו הרעים תזכי גם את לבוא למקום מנוחתך.

כאשר הגיעה הרוח לבראדי נכנסה הרוח לגופו של איש אחד בדיבוק והלכה וגילתה לכל אחד מעשיו הרעים, גם לאזני האיש העשיר הגיעה השמועה על הדיבוק, ומרוב פחד ציווה להבריא את הרוח מהעיר כי ירא מאד שלא תגלה גם את מעשיו.

באותה עת הגיע הבעש"ט לבראדי וציווה לראשי הקהל שיסגרו את האיש אשר רוח דיבוק בו מחוץ לעיר, יאכילוהו וישקוהו עד שיכנסו אסיפה בשבת קודש לפני הקריאה, וכאשר כל הציבור יהיה בבית הכנסת יקראו אותו וכן עשו.

פנים בית המדרש העתיק של הבעש"ט, באדיבות: אהלי צדיקים

מעות הפסק, ואני שלמתי לו וקפח פרסתי, אבל לא יכולתי לשנות הדבר, ועי"ז הייתי מחוסר פרנסה ר"ל, דמייתי בעצמי עת כי רבי בעש"ט יבא הנה כנהוג בכל שנה ושנה אזי אספר לו הדבר. אבל כי בעש"ט בא אצלינו, ובכל המסיבות הראה פנים שוחקות להדיין הנ"ל, נסתתמו טענותי ולא יכלתי דבר, בלעתי רוקי וכעסי ושיחי, אמרתי לשנה הבאה אאזור כגבר חלצי ואתחיל מיד לקבלו לפני בעש"ט

הדיין הנ"ל כי ראה כי הבעש"ט הגביה אותו וכיבדו, הכה על קדקדי עוד יותר כמבשנה של אשתקד. וכן מדי שנה בשנה. אנ חשבתי לעצמי כי אפתח פי לקבלו לפני בעש"ט, אבל הבעש"ט כיבדו ותמיד נסתתמו טענותי. אמרתי לנפשי מה שיעשה הזמן יעשה השכל, ומוכרח אני לפתוח פי ולקבלו, והיה בדעתי כי עת הדיין הלז יבא פתח הביתה, אתפוס את כובעו מעל ראשו ואצעק בקול גדול: רשע, שקץ, כזאת וכזאת אתה עושה עמדי.

כאשר חשבתי זאת בדעתי ועצתי, הבעש"ט היה אצל הפתח לנסוע לדרך, עמדתי על המשקוף ומזוזת הבית ורציתי לצעוק בקול. הבעש"ט הרגיש זאת ואמר: אספר לכם מעשה נורא. הדין עמד במצחו הנחושה והעזה לשמוע. אמר הבעש"ט: רק תעמדו איש על מקומו באין לזוז שום איש ממעמדו וסיפר להם:

הרמב"ן הקדוש היה מפורסם בנגלה ובנסתר ובחכמת הטבע ובכל מיני מדעות וחכמות, ובעיר אשר המלך היה דר שמה, היה דירת הרמב"ן הקדוש. פעם אחת היה להמלך להתייעץ איזה סוד כמוס ועתיק, ויעץ את עצמו עם שרי המלוכה עם מי להתייעץ בדבר הגדל הלז. אמרו לו כי יש כאן יהודי אחד - חכם הכולל, והוא יאמר לך את כל אשר תעשה. וכן תצליח.

המלך קראו בשם ודיבר עמו, וכאשר ראה והבין גודל חכמתו המתיק עמו סוד, ובקשו כי בכל יום יבא אצלו לעסוק עמו ב' שעות בעניני החכמות. הבישוף אשר רגיל היה לילך אל המלך גם בלא רשות, כי בא אצל המלך פגש שמה את הרמב"ן, כי למד עם המלך איזה לימוד החכמות, והמלך לא קיבל את פני הבישוף עדי לא גמרו לימודם. אח"כ קיבלו כיאות. שאלו הבישוף: מי הוא זה מורך ומלמדך? סיפר לו. אמר הבישוף: אולי יותן גם לי הרשות נתונה לבא אצלכם בכל יום וללמוד גם כן? כן ענו לו. אבל הבישוף כי היה מכת הצבועים, פעם אחת אמר להמלך: ראה כי היהודים המה מחוכמים למאד, ואם לא יכלו ימיהם בש"ס בבלי, רק יעסקו בחכמות וחקירות, הלז אז יהיו מחוכמים יותר ויותר. ע"כ עצתי נכונה כי יוכרח בכל מדינות מלכותך כי לא ילמדו הש"ס בבלי, רק יעסקו בחכמות וחקירות. המלך שמע לעצתו וכן גזר. [וזאת היה כוונת הבישוף ימ"ש].

פעם אחת הלך הבישוף עם בן המלך ברחוב היהודים, וראה כי הרמב"ן הקדוש לומד עם

הראש"ל הגר"ש עמאר, בדרכו לציון הבעש"ט

מכתב מבעד לראי

הרה"צ רבי שניאור זלמן מלאדי - בעל התניא זיע"א נזדמן פעם לעיר אחת, ובזמן שהיה שם פרצה דליקה באחד מבתי העיר. ביקש הרבי שיליכוהו למקום הדליקה, כשהגיע לבית הבורר נשען על מקלו וכך שהה רגעים אחדים ומיד שקעה האש.

היו שם חיילים שחננו בעיר והתעסקו בכיבוי הדליקה, משראו את הפלא שעשה הרבי, הלכו וסיפרו את הדבר לשר הצבא הממונה עליהם. ציוה שר הצבא לקרוא אליו את הרבי, כשבא הרבי לפניו שאל אותו השר האם הוא בנו או נכדו של הבעל שם טוב. השיב לו הרבי כי אינו נכדו של הבעש"ט אולם הוא תלמיד תלמידו רבי דוב בער - המגיד ממעזריטש זיע"א. אמר לו שר הצבא: א"כ איני מתפלא על מעשיך, ואף סיפר לו מה שארע לאביו עם הבעש"ט:

אבי היה גנרל צבאי ומתוקף תפקידו נזדמן פעם לעיר מעז'בוז, וקרה שעברו ימים רבים שלא קיבל בהם כל ידיעה או מכתב מאשתו והיה סר חוועף גונח ומתאנח ולא ידע מה לעשות. כשסיפר את צערו למקורביו אמרו לו הלא פה במעז'בוז יושב הבעש"ט שמגלה נפלאות, ומדוע שלא תפנה אליו? שלח אבי בקשה לבעש"ט שיקבלו לראיון, אולם הבעש"ט סרב לקבלו, ושוב שלח בקשה בשנית, אך הבעש"ט התמיד בסירובו, או אז הודיע אבי להבעש"ט כי אם יסרב לקבלו, אזי יצווה על כל יהודי מעז'בוז לאסכן בבתייהם את החיילים, והיות שהדבר היה בפרוס חג הפסח, היה חשש שיכניסו החיילים חמץ לבתי היהודים, אז נאות הבעש"ט להזמין אלי.

הלך הגנרל יחד עם שלישו לביתו נאווה קודש של הבעש"ט, וכשנכנסו לחדר הקבלה בו הייתה דלת לחדרו של הבעש"ט, ראה אבי הגנרל בעד

כאשר בא ראש הקהל וראה את בעל הדיבוק כמעט פרוח נשמתו, כי ירא מאד שלא תתפרסם רשעתו, אבל האיש בעל רוח הדיבוק התחיל לתאר קבל עם ועדה את מעשיו הרעים ואחר פנה אל ראש הקהל ואמר: זכור נא את אשר עשית בהיותך חייל בצבא כי הצלת אז נפש אחת ממות בטוח ויצא כרוז למעלה שכל מי

הבעש"ט

שיחזיר אותך למוטב, יבוא עם אותו האיש לחיי עולם הבא, ועתה אם תעשה תשובה תציל את נפשך מדינה של גיהנם וגם אני אזכה בזכות זה למנוחת עולמים.

הדברים נכנסו ללבו של ראש הקהל והוא הזמין את האיש לביתו, האכילו והשקוהו וקיבל על עצמו לעשות תשובה, כי בעת שסיפר הדיבוק מעשיו הרעים התעורר כל הקהל וגעה בבכיה רבה, וגם ראש הקהל בכה מאוד ונתעורר לעשות תשובה בכל לבו ובכל נפשו. וכן עשה, לאחר מכן קיבלו עליהם העשיר והרוח לנסוע עם הבעש"ט שיורה להם את הדרך הטובה.

מאה תלמידים. הפאפוס עם בן המלך הלכו אצלו, והרמב"ן כיבד אותם, והבישוף הראה לו אגדתא בבבא בתרא אשר ידובר שמה חייופים וגידופים על אמונת העולם, והרמב"ן הראה לו שטותו ואפקרסותו וסתר את דבריו. לימים רבים אמר הפאפוס ימ"ש להקיסר: ראה אדוני הקיסר כי גם אוהבך הרמב"ן הקדוש אינו שומע בקולך ואינו שומר גזירתך, כי לומד ש"ס בבלי אשר יש בזה דברים רבים נגד אמונתם של הנוצרים.

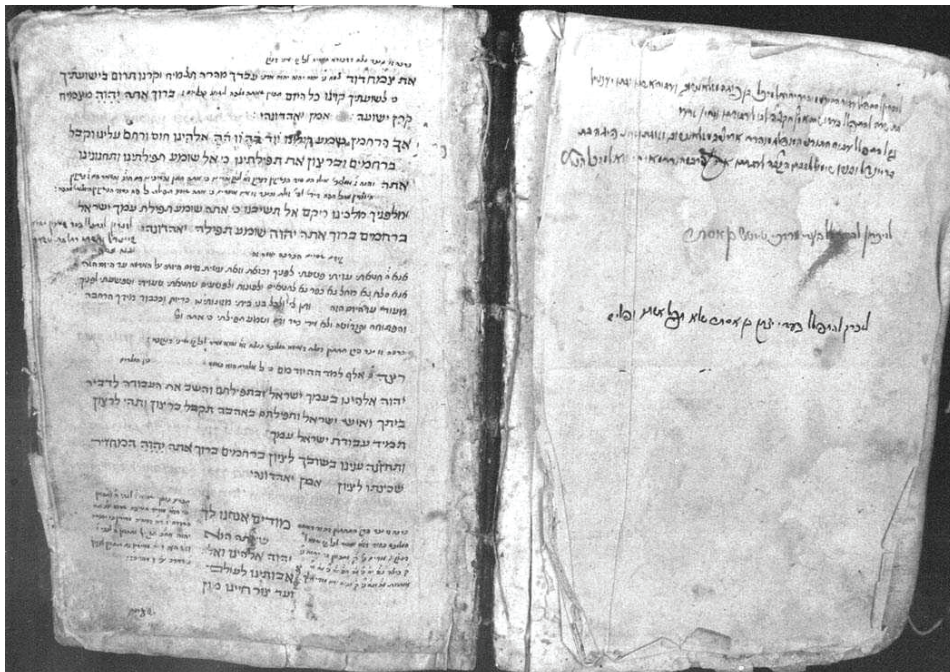
לימים רבים שאל הקיסר את הרמב"ן: האמת הוא אשר שמעתי עליך מדברים? אמר: כן הוא. שאלוהו: היתכן? הלא אחת דתך? ענהו הרמב"ן: זאת חיינו, ובאם לאו למה לי חיים? [וכמעשה המובא בש"ס עם השועל והדגים]. אמר לו הקיסר: הלא בש"ס שם ושם כתוב דברים נגד אמונתנו? [כי הבישוף אמר זאת להקיסר מקודם]. ענהו הרמב"ן ל"ה: לא כן הוא הפשט האמת, ואדרבה הוכיח לו בראיות ברורות כי מחוייבים אנחנו לדרוש ולהחזיק טובה להמלך והשרים כי לב המלך והשרים ביד ה', וא"כ הוא כמצות ה', והמתיק לו כל העניינים וביאר לו כי דת תורתנו הקדושה ניתנה במ"ט וע' פנים ובדרך פרס, והראה לו בעיניים פקוחות מה שמרומז בכל ענין, וכי מן תורתנו הקדושה וש"ס ואגדות שלנו נוכל לידע כל העתידות והמקרים ותהלוכות בני אדם ומקרי ופגעי זמן זמנים טובא וענינו, חכמות הפרצוף וכדומיהם, ולראה הנני אומר לך ואראה לך דבר נפלא, כי בעור איזה רגע בא לכאן הבישוף. וכן היה. והבישוף בא אצל מפתן הדלת.

אמר הרמב"ן: עמוד במקומך ואל תטפן הפלטין אשר בתוכו כי אתה מן הקדשים אשר בארץ המה, ונאפת וחללת בכל בתי הקדשים וכבר נשתקעת בחולי הזאת ר"ל, ולסימן הנני אומר כי בראשו של אדם במקום פלוני ופלוני יש שם גיד אחד, ולאיש בליעל המשוקע בחולי הלז, נתהווה גיד הלז אדום במראהו, והוא סימן מובהק. ומעתה יגולח שער ראשך ונראה אם כנים המה דברי. וכן היה וכן נמצא.

אמר הרמב"ן הקדוש: ראה אדוני הקיסר כי מה רצה הבישוף הנואף הלז ואיך תתן אמון לדבריו, הלא אנו רואים כי רשע אדום נואף הוא ומסוכן הוא, ומיד עקרו אותו והושיבו דמו בראשו והרגו אותו. כן סיפר בעש"ט.

אח"כ אמר להעולם: הנה הוא הרשע, רצינו להיטיב עמו ולתקן אותו בגלגול זה, אבל רשע נשאר רשע. תיכף ומיד נעלם הרשע הזה ונאבד ונעקר מן העולם. כן סיפר הרב הנ"ל לפני הה"ק ר' ברוך ואמר: ידע מעלתו כי אני הנני הרב הלזה. אח"כ פייסו הרב ר' ברוך וכיבדו ביתר שאת. [סיפר רבי דוב בער ארמאן]

הדלת הפתוחה את הבעש"ט כשהוא יושב והוגה בספר הזוהר הקדוש. אבי נייגש לראי כדי לסדר את שערו ובגדיו לפני שיכנס לחדר הבעש"ט, ומה נבהל הוא בראותו בראי דרך סלולה המובילה ישירות לעיר מגוריו, גם ראה שם את ביתו ואשתו כשהיא יושבת ליד השולחן וכותבת מכתב לבעלה, לאחר מכן ראה גם את תוכן המכתב בו מביעה האישה דברי התנצלות על שלא כתבה עד עתה ומספרת שנולד לה בן וכו', אבי נתרשג מאד מהמראה והביע את תודתו העמוקה לבעש"ט ולאחר תקופה קצרה אף קיבל את המכתב שכבר ראה מבעד לראי. ואני - סיים שר הצבא את דבריו - הנני הבן עליו כתבה אמי במכתב לאבי.

הסידור האישי של הבעל שם טוב

הדבר בא על תיקונו כשהשכיל אחד מבין הקהל והביא את המועד בכבודו ובעצמו והציגו אישית בפני כל הקהל. הופעתו עשתה רושם כביר על כולם ונדבקו אליו בכל נפשם ומאודם ונקשרו אליו בעבותות אהבה ובקשר בל ינותק, ונהרו אליו רבים וכן שלמים וישימו כתר המלכות בראשו אחרי שכולם נוכחו לדעת כי רק לו יאתה המלוכה.

והנמשל מובן: רבי שמעון בר יוחאי וחבריו היו הראשונים אשר פירסמו וגילו בספר הזוהר הקדוש מעט מסוד ה' ליראיו. האר"י ז"ל הבהיר מה שהראשונים העלימו, אמנם גם הוא דיבר על האורות העליונים ובעולמות העליונים, אך לאו כל מוחא סביל דא, עד אשר בא הבעש"ט וגילה את האלוקות גם בעולם השפל התחתון הזה על כל פרטיו אין אדם עושה שום תנועה שלא תהא קשורה לכח אלקי טמיר ונעלם וכן כל הדברים הנמצאים בעולמנו.

תקונים

מפגש פסגה

הגאון רבי אריה ליב הכהן הלר - בעל קצות החושן זיע"א מסטרי שאל פעם את הצדיק רבי צבי הירש מזידיטשוב זיע"א מה הסיבה שמיום שנתגלה רבינו הבעל שם טוב רבו החסידים המחזיקים בו? מה בעצם חידש הבעש"ט, הלא גם הוא תומך יתדותיו בשורשי יסודי דברי האר"י ז"ל ולא מצאנו כזאת אחרי האר"י עצמו שתקום תנועה מיוחדת שתדבק בו ובתורתו? מה חידש הבעש"ט בשורש החסידות עד שמשך אחריו המונים עדות שלמות וכיתות כיתות בכל עיר ועיר?

השיב לו הרבי מזידיטשוב: משל למה הדבר דומה? פעם רצו בני מדינה אחת לבחור להם מלך, והנה הגיעה אליהם שמועה שבאחת המדינות הרחוקות נמצא אדם בעל סגולות נפלאות ונעלות, מושלם בכל המעלות ובמידות טובות, יפה תואר והחכמה תאיר פניו, עניו מפיקות טוב ורוך ומושך אחריו את כל מי שבא עמו במגע

התגלית באיסטנבול

כי אם רואים אנו ששמו של הרב יכול להועיל כמו אחד מהשמות הקדושים, אם כן הוי כהוגה את השם באותיותיו.

[סיפר רבי דוד משה מטשורטקוב זיע"א]

הכהן, והשם הזה בלבד היה מועיל לכל מי שנתן רבי נפתלי את הקמיעות שלו. המשיך ואמר על זה רבי דוד משה: בזה מובן שפיר מה שאמרו חכמינו ז"ל (סנהדרין ק.) שהקורא לרבו בשמו חייב מיתה, כי לכאורה אינו מובן מדוע יגיע לו עונש כזה? אך על פי הנ"ל ניחא,

בעת שהבעל שם טוב היה בעיר איסטנבול בדרך נסיעתו לארץ הקודש, שמע שם שמרעישים עולמות על הרבי רבי נפתלי הכהן זיע"א [בעל "סמיכת חכמים"] בגלל שנתן קמיעות ומשתמש בשמות הקדושים. ביקש הבעש"ט שיביאו לו איזה קמיע שלו. כשהביאו לפניו פתח אותה וראה שלא היה כתוב שם רק שמו הקדוש "נפתלי

סיפר רבי שמואל מאיר הולנדר שהיה מו"צ בתל אביב:

בעת שבא הרה"ק הרבי ר' שמעון מיערוסלב להרה"ק ר' שלום אבד"ק בעלזא, תבעו אותו היושבים בשם אצל הרה"ק שר שלום שיתן להם 'תיקון' - דהיינו ממון כדי לקנות יין שרף עבור החסידים. אמר להם הרבי ר' שמעון שיאמרו לו הטעם מדוע לוקחין תיקון מן איש זר שבא להעיר ולביתם? השיבו שאין יודעים הטעם. אמר להם הרבי ר' שמעון: אז אני אומר לכם הטעם:

פעם אחת היה בא איש אחד ושאל להבעל שם טוב עם מה יהיה לו מסחר? השיב לו הבעש"ט שישע לעיר לייפציג, יקנה שם סחורות וימכור שם. ונסע ללייפציג ולקח עמו הכסף מהנדן, וכאשר בא שם קנה סחורה שם בעיר אחרת ובא לשם למכרה, והוא היה מתלמידי הבעש"ט, הלך מקודם בבקר למקוה ואחר כך הלך להתפלל וללמוד השיעורים שלו בתורה, ולא הלך לשוק למכור הסחורה עד אחר התפילה והלימוד. כשבא לחוץ לא מצא קונה למכור כי כל אחד ואחד קונה סחורה בבקר והלך בחזרה לבית המדרש ללמוד תורה ולהתפלל מנחה ומערב וללמוד בחזרה.

אחר כך בערב בא אצלו הסרסור איך שבא סוחר אחד ממקום רחוק, ועל הדרך היה לו עגמות נפש מהעגלה שלו, כי הסוסים לא היה ביכלתם

בית הכנסת הבעל שם טוב במדרי"ב, בסביבות 1915. בית הכנסת לא קיים עוד, לאחר שנהרס בידי הנאצים.

לילך מהר, ובא כעת ויקנה ממנו הסחורות. צוה לו שיבוא אצלו ושאל אותו מה ברצונו עבור הסחורה? השיב האיש שיתן לו ריוח על הסחורה. אמר לו הקונה שריוח לא יתן לו, רק ישלם לו כל הוצאות מהדרך בהליכתו ובחזירתו, שעל פי האמת ריוח אין ביכלתו לתן לו, ולקח זה המעות מה שעלה לו הסחורה וגם הוצאות, ובא בחזרה להבעש"ט לספר לו מה שהיה לו בדרך.

אמר לו הבעש"ט: הנה כשאדם נוצר נגזר עליו באיזה מקום יהיה בעת שחי, ואם אין הוא

בחייו ע"ז המקום, צריך להתגלגל עוד הפעם בזה העולם כדי להיות אח"כ בזה המקום, על כן ראה הבעש"ט שהוא צריך להיות בלייפציג, שלח אותו עם סחורה כדי שלא יצטרך לבוא עוד הפעם בגלגול לשם, ובזה הדרך לא היה משלם אפילו ההוצאות.

ע"כ אמר הרבי ר' שמעון: ע"כ לוקחים החסידים מעות על תיקון ומזכירים לאדם שידע שבא לזה העיר שצריך לתקן שם מה בזה העיר, ע"כ אומרים לאדם תיקון שיראה מה לתקן בזה העיר שבא לשם, ובשביל שהמה מזכירין את האדם האורח שבא לשם שצריך מה לתקן בשם, ע"כ מגיע להם מעות שיהיה להם לשתות יין שרף משום שהמה מזכירין אותו שצריך לתקן בזה המקום. ע"כ לפי"ז מגיע ליקח המעות לחסידים היושבים אצל רבם, כי עליהם החוב להזכיר לאיש עובר אורח שבא לשם שצריך לתקן בזה העולם כשבא לשם כדי שלא יצטרך לבוא עוד הפעם לשם בגלגול אחר, ע"כ לפי"ז נקרא תקנה ונותנים מעות לקנות יין שרף.

גילגולו של גלגול

רחוק מן הבעל שם טוב באחד הכפרים שלח פעם

<< המשך בעמוד 29

איש אחד ביום חמישי את משרתו עם תרגול אל השוחט, כאשר שחט השוחט את התרגול ראה אותו כטריפה, אבל היות ולא רצה לסמוך על עצמו, אמר למשרת שילך אל הרב, אך גם הרב פסק שהתרגול טריפה.

בתרגול הזה היה גלגול וכוונתו היתה שאם יאכל איזה יהודי את התרגול הזה לכבוד שבת אז יהיה לו תיקון, ובאמת היה התרגול כשר. בא הגלגול לפני הבעש"ט וסיפר לו כי בגלל השוחט והרב לא יהיה לו תיקון, וביקש מהבעש"ט כי יסע לשם אל הרב.

נסע הבעש"ט ביום ו' עש"ק אל הכפר ההוא והתפלל שם, ולאחר מכן נכנס לביתו של האיש הנ"ל ושאל אם יוכל לסעוד אתם, ויאמרו לו כי רק מאכלי חלב יוכל לאכול עמם, וימאן הבעש"ט באומרו שרצה לאכול רק בשה, אז אמר לו בן

ולא חפץ לגלות את שמו. אמר לו איש הכפר: אינני מכיר את כבודו, לכן לא אוכל לסמוך על איש אשר לא נודע לי, לכן אשלח שליח לקרוא את הרב. הסכים הבעש"ט על כך.

כאשר בא הרב, התחילו לפלפל זה עם זה, הרב הוכיח מן הראשונים והאחרונים כי התרגול טריפה, והבעש"ט הוכיח כי התרגול כשר. אז אמר הרב: אם היה לנו איש שלישי היה טוב, אבל עכשיו שאין לנו, מי יוכיח?

אמר הבעש"ט: מן השמים יוכיחו עם מי הצדק. מיד צוה הבעש"ט לתת קערה וכסה את הקערה במפה, הבעש"ט ישב בקצה השלחן הרחוק מן הקערה והרב ישב קרוב לקערה, כעבור רבע שעה ציווה להגביה את המפה, ומה נדהמו בראותם כתב בלשון זו: התרגול כשר ע"פ מתיבתא דרקי

לו כי הוא הנו הבעש"ט, מיד הכשירו ובישלו את התרגול ואכלוהו עוד בסעודת הבוקר. אחר כך ביקש הרב מהבעש"ט שישאר אצלו לשבת. אמר לו הבעש"ט שאין באפשרותו להשאר כי אין עמו בגדי שבת. כשנסע הבעש"ט לביתו בא אליו הגלגול ונתן לו תודה על שהיה לו תיקון גמור. [סיפר רבי יעקב סופר מדאבראמיל]

לראשונה לעדות המזרח

המעשים נאדרי הקדושה הללו מופיעים כאמור כהצדעה לאחד המיוחדים מידידי עונג שבת החפץ בעילום שמו שהוא מוציא בימים אלו את 'הגדה של פסח בעל שם טוב' - אוצר בלום המכיל כ-650 עמודי גושים ומלאים ליקוט נפלא מאמרות קדשו של אור שבעת הימים רבינו הבעל שם טוב זיע"א על סדר ההגדה ממקורות נאמנים ספרי

איסטנבול בזמן ביקורו של הבעש"ט

ולית מאן דפליג עליה.

אמר הרב: זאת לא יוכל לעשות איש כי אם הבעש"ט, וביקש שיאמר לו מי הוא, אז הודה

הכפר כי אין לו בשר משום שהשוחט אמר על תרגולו שהוא טריפה, ביקש הבעש"ט להראות לו את התרגול, כאשר בדק וראה את התרגול אמר כי הוא כשר, אז שאלו בן הכפר מי אתה

תלמידי הבעש"ט ותלמידי תלמידיהם, משולבים ומשובצים ע"ס ההגדה, וידוע מאמר משיח לבעל שם טוב הק' כששאל אותו "אימתי קאתי מר? לכשיפוצו מעינותיך חוצה" וכדפירש על פי זה בספר הק' "דגל מחנה אפרים": "ובני ישראל יוצאים ביד רמה (שמות יד, ח) ותרגומו ובני ישראל נפקין בריש גלי, בריש ר"ת רבי ישראל בעל שם גלי - היינו כשאגלה תורתו ויפוצו מעינותיו, אז יפקון מן גלותא והבן".

כאשר מלבד חידושי וסיפורי הבעש"ט הסדורים על סדר ההגדה נוספו כמה מעלות טובות בהגדה זו: ההגדה לפי כל הנוסחאות ספרד, אשכנז ובמיוחד: גם לעדות מזרח כאשר ידוע כמה חיבתו רבותו ובפרט מרנא בבא סאלי את דבריו והקפידו על כבודו.

וכל זה נדפס במהדורת פאר משופרא דשופרא באותיות גדולות ומאירות עינים, ברוב פאר והדר ובעיצוב מרהיב עין.

בטוחנו כי רבים וטובים יהנו מספר טוב ומועיל זה שכבר שנים רבות מצפים לו כל צועדים בעקבותיו של אותו צדיק זצ"ל, ויביאו את הברכה לביתם. ניתן להשיג בטל 052-7682413

